Lietas Nr. A420224724
A42-01342-25
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:1113.A420224724.12.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025. gada 13. novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Ilze Butkus,

piedaloties pieteicējai /Persona A/, pieteicējas pārstāvei /Persona B/, atbildētājas – Latvijas Republikas– pusē pieaicināto iestāžu Ekonomikas ministrijas pārstāvjiem /Persona C/ un /Persona D/ un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāvei /Persona E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas /Persona A/ pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2024. gada 13. septembra rīkojuma Nr. 4.1-5.6/2024/347 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ekonomikas ministrijas 2024. gada 13. septembra rīkojumu Nr. 4.1-5.6/2024/347 pieteicēja /Persona A/ no Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras /Amats A/ amata pārcelta uz Ekonomikas ministrijas /Amats B/ amatu.

[2] Pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu par rīkojuma atcelšanu, norādot turpmāko.

[2.1] Pieteicējas pazemināšana amatā bija jāpamato ar tiesiskiem un konkrētiem argumentiem, kas nav izdarīts.

Tā kā netika uzsākta sistemātiska visu Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras vadošo ierēdņu rotācija, bija jākonkretizē, kāpēc uz jauno amatu tiek pārcelta tieši pieteicēja. Ar tādu pamatojumu, kāds ietverts pārsūdzētajā rīkojumā, uz jauno amatu var pārcelt jebkuru Investīciju un attīstības aģentūras ierēdni. Ar pieteicējas pārcelšanu netiek sasniegts mērķis – gudras, efektīvas un atvērtas pārvaldības un vienotas valsts pārvaldes īstenošana, par galveno izvirzot cilvēka vajadzības.

Pieteicējas iepriekšējo amatu bija plānots likvidēt. Pieteicēja pieļāva, ka valsts civildienesta attiecības ar viņu varētu tikt izbeigtas. Šādā gadījumā viņai pienāktos atlaišanas pabalsts trīs mēnešu vidējās izpeļņas apmērā. Tā vietā pieteicēja tika pārcelta. Pārcelšanas mērķis, visticamāk, bija panākt, lai pieteicēja valsts civildienesta attiecības izbeigtu pēc pašas vēlēšanās. Tas ļautu ietaupīt finanšu līdzekļus, neizmaksājot atlaišanas pabalstu.

[2.2] Pieteicējas viedoklis par pārcelšanu ir uzklausīts un izvērtēts tikai formālai. Ne Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, ne Ekonomikas ministrija nav sniegusi vērtējumu pieteicējas iebildumiem. Tie tika ignorēti. Šādā veidā ir pārkāpta Valsts civildienesta likuma 37. panta trešā daļa un nav ievērotas judikatūras atziņas.

[2.3] Pieteicējas profesionālā pieredze nebija saistīta ar politikas veidošanu. Tas bija būtisks šķērslis sekmīgai dienesta turpināšanai. Šī iemesla dēļ viegli varēja tikt pieļauti būtiski pārkāpumi, par kuriem paredzēta disciplināratbildība. Šādā veidā tika pārkāptas likumā un judikatūrā nostiprinātās tiesības izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši spējām un kvalifikācijai.

[2.4] Pārcelšana ir notikusi no 16. mēnešalgu grupas amata uz 13. mēnešalgu grupas amatu, kas nozīmē būtiski zemāku mēnešalgu (samazinājums vairāk nekā par 1200 *euro* jeb 30 %). Šajā sakarā ir būtiski, ka iepriekšējais mēnešalgas apmērs tiek saglabāts vienu gadu pēc pārcelšanas, pēc tam tas tiek noteikts atbilstoši jaunajam amatam. Tik liels mēnešalgas samazinājums valsts civildienestā ir iespējams tikai tad, ja ir notikusi iestādes reorganizācija vai piemērots disciplinārsods – pazemināšana amatā uz laiku līdz 3 gadiem. Pieteicējas pārcelšana nav saistīta ne ar reorganizāciju, ne ar disciplinārsoda piemērošanu, gluži pretēji – pieteicējas profesionālais darbs tiek vērtēts atzinīgi.

[3] Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, norādot turpmāko.

[3.1] Pārcelšanas procesuālā kārtība tika ievērota. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra pārcelšanai piekrita un pieteicējas viedokli nosūtīja izvērtēšanai Ekonomikas ministrijai. Piekrišana tika dota, jo reorganizācijas rezultātā attiecīgais amats tiek likvidēts, bet par pieteicējas nodarbināšanu interesi izrādīja Ekonomikas ministrija. Tas deva iespēju pieteicējai turpināt dienestu pietiekoši augstā amatā.

[3.2] Pieteicēja ir pārcelta uz viņas izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām atbilstošu amatu. Gan iepriekšējā, gan jaunajā amatā ir nepieciešama augstākā izglītība (ekonomiskā, juridiskā vai līdzvērtīga), pieredze valsts pārvaldē, zināšanas un pieredze personāla vadībā. Abu amatu mērķis ir Latvijas tautsaimniecības attīstība.

[3.3] Pieteicējas iepriekšējais amats atbilda 1.1. amatu saimei, IV līmenim, 16. mēnešalgu grupai. Ir tikai 3 amatu saimes un līmeņi, kas atbilst 16. mēnešalgu grupai. Tas nozīmē, ka kopumā šādu amatu ir ļoti maz. Ņemot vērā minēto un to, ka pieteicēja pārcelta uz 13. mēnešalgu grupas amatu, samazinājums nav uzskatāms par būtisku.

[4] Ekonomikas ministrija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, norādot turpmāko.

[4.1] Pieteicējas atbilstība jaunajam amatam tika izvērtēta jau pirms viedokļa prasīšanas. Par vērtīgu tika uzskatīta pieteicējas profesionālā pieredze un zināšanas ārējo ekonomisko attiecību un stratēģiskās plānošanas jomā, kas ir būtiskas, vadot departamentu, kura uzdevumos cita starpā ietilpst ārējo ekonomisko attiecību politikas, Eiropas Savienības iekšējā tirgus politikas un konkurētspējas attīstības izstrāde un īstenošana, kā arī līdzdalība rūpniecības, industrijas un pakalpojumu politikas izstrādē un īstenošanā. Tāpat tika ņemts vērā, ka pieteicējai no 2023. gada oktobra līdz 2024. gada maijam bija Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras /Amats C/ pienākumu izpildītāja. Tas, ka Ekonomikas ministrijas un pieteicējas viedoklis nesakrīt, pats par sevi neliecina par Valsts civildienesta likuma 37. panta trešās daļas pārkāpumu.

[4.2] Apsverot pieteicējas atbilstību jaunā amata prasībām, jāņem vērā, ka viņai ir atbilstoša izglītība – sociālo zinātņu maģistra grāds politikas zinātnē. Pieteicējai ir arī prasītā profesionālā pieredze darbā valsts pārvaldē un personāla vadībā. Pildot iepriekšējos amata pienākumus, pieteicēja ir ieguvusi zināšanas par starptautisko jaundibinātu komersantu vidi, atbalsta sniegšanas veidiem un avotiem, investoru piesaistes mehānismiem. Komersantu atbalsta sniegšanas veidi ir cieši saistīti ar Eiropas Savienības un Latvijas normatīvo aktu piemērošanu. Tas nozīmē, ka pieteicējai ir pietiekamas zināšanas un pieredze šajā jomā. Jāņem vērā arī tas, ka departaments sastāv no trīs nodaļām, kurām ir savas funkcijas un uzdevumi. Viens no svarīgākajiem pieteicējas jaunā amata pienākumiem ir organizēt un vadīt departamenta darbu, nodrošināt departamentam doto uzdevumu savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi. Līdz ar to ir būtiski, ka jaunajam /Amats B/ ir ļoti labas zināšanas un iemaņas darba koordinēšanā, komunikācijā un sadarbībā.

[4.3] Gadu pēc pārcelšanas pieteicējai tiek saglabāta iepriekšējā mēnešalga. Pēc gada ir jāveic tās pārskatīšana. Iepriekš nav iespējams noteikt, kāds būs mēnešalgas jaunais apmērs. Jaunais amats atbilst 13. mēnešalgu grupai. Ekonomikas ministrijā 2024. gada 1. novembrī 37. saimes IVA līmeņa amatiem mēnešalgas

intervāls bija no 3850 līdz 4480 *euro* atkarībā no individuālajiem kritērijiem. Pieteicējas mēnešalga iepriekšējā amatā bija 4708 *euro*. Attiecīgi nav saprotams, kā pieteicēja secināja, ka mēnešalga pēc gada samazināsies par vairāk nekā 1200 *euro* jeb 30%. Šajā sakarā ir būtiski, ka ierēdnim ir tiesības uz pastāvīgu civildienestu, nevis noteiktu amatu un mēnešalgu. Ierēdnim ir jāapzinās, ka viņš var tikt rotēts starp iestādēm nolūkā nodrošināt efektīvāku valsts pārvaldi, un šādas rotācijas rezultātā var tikt ietekmēts mēnešalgas apmērs.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz iepriekš minētajiem argumentiem. Papildus norādīja, ka ne pirms, ne pēc pārcelšanas nesaņēma informāciju, par to, kāda mēnešalga tiks noteikta pēc gada. Pieteicējai joprojām nav skaidrs, kādēļ tika pārcelta tieši viņa, jo jaunā amata pienākumus varētu pildīt ikviens Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras departamenta direktors, kā arī nodaļas vadītājs. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā notika reorganizācija, bet pārcelšanas rezultātā netika veikta ierēdņu salīdzināšana, liedzot pieteicējai iespēju pretendēt uz palikšanu attiecīgajā iestādē. Pielāgošanās jaunajam amatam ir prasījusi lielas pūles un ieguldījumu. Lai veiktu pienākumus, joprojām ir nepieciešams papildu laiks un kolēģu atbalsts.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz iepriekš minētajiem argumentiem.

Ekonomikas ministrijas pārstāvji pieteikumu neatzina, pamatojoties uz iepriekš minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir strīds par vairākiem aspektiem: 1) pārsūdzētā rīkojuma pamatojumu; 2) jaunā amata atbilstību pieteicējas izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām; 3) iepriekšējā atalgojuma un sociālo garantiju (konkrētāk – mēnešalgas) saglabāšanu; 4) pieteicējas viedokļa uzklausīšanu un izvērtēšanu.

Pārcelšanas pamatojums

[7] Saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 37. panta pirmo daļu, lai nodrošinātu labu pārvaldību, it sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicinātu ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi, ierēdni, neizsludinot atklātu pretendentu konkursu un motivējot pārcelšanas pieļaujamību un lietderību, var pārcelt jebkurā citā ierēdņa amatā uz noteiktu vai nenoteiktu laiku tajā pašā vai citā iestādē.

Pārsūdzētajā rīkojumā norādītais mērķis – nodrošināt valsts civildienesta funkciju efektīvu īstenošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu – pilnībā atbilst tiesību normas prasībām.

Pārcelšanas lietderība pārsūdzētajā rīkojumā pamatota tostarp ar atsauci uz Ekonomikas ministrijas 2024. gada 29. augusta vēstuli Nr. 4-1/2024/4766N (*lietas 12.–13. lapa*). No abiem dokumentiem kopumā izriet, ka pieteicēja pārcelta, jo Ekonomikas ministrijā ar 2024. gada 16. septembri ir kļuvis vakants /Amats B/ amats (37. saime, IVA līmenis, 13. mēnešalgu grupa). Izvērtējot resora personāla resursus, Ekonomikas ministrija ir atzinīgi novērtējusi pieteicējas profesionālo pieredzi un zināšanas ārējo ekonomisko attiecību un stratēģiskās plānošanas jomā, kas ir būtiskas, vadot /Struktūrvienība A/, ņemot vērā vienu no tā galvenajiem uzdevumiem. Tādējādi pārcelšanas lietderība, lai arī samērā lakoniski, ir motivēta.

Pieteicēja uzskata, ka pārcelšanas patiesais mērķis bija panākt, lai valsts civildienesta attiecības tiktu izbeigtas pēc pašas ierosinājuma. Lietā nav strīda, ka reorganizācijas rezultātā bija paredzēta pieteicējas iepriekšējā amata likvidācija un viņa tika pārcelta pirms tās īstenošanas. Šajā kontekstā tomēr ir būtiski, ka tad, ja pārcelšana būtiski neierobežo pieteicējas cilvēktiesības, viņas apsvērumiem par reorganizāciju nav nozīmes. Atbilstoši Senāta praksei, ciktāl dienesta vajadzības saturu noteic organizatoriskas politikas vai personālpolitikas vajadzības, dienesta vadībai ir izvēles brīvība un tiesa tajā nevar iejaukties, jo to liedz varas dalīšanas princips (*Senāta 2018. gada 17. maija lēmuma lietā Nr. SKA-1149/2018, ECLI:LV:AT:2018:0517.A420302717.9.L, 10. punkts*). Attiecīgi tiesai ir jāpārbauda pārcelšanas pieļaujamība, noskaidrojot, vai tika būtiski aizskartas pieteicējas cilvēktiesības.

Par izglītību, kvalifikāciju un profesionālajām iemaņām

[8] Kā norādījis Senāts, viena no pazīmēm, kas var liecināt, vai pārcelšana būtiski aizskar ierēdņa cilvēktiesības, ir jaunā amata atbilstība ierēdņa izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām. Pārcelšana amatā, par kuru zināms, ka ierēdnim nav kvalifikācijas tā veikšanai, būtu līdzvērtīga atlaišanai no dienesta. Šī pazīme ir saistīta ar Latvijas Republikas Satversmes 101. pantā noteiktajām tiesībām pildīt valsts dienestu, kā arī 106. pantā nostiprinātajām pamattiesībām brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai (*Senāta 2009. gada 27. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-123/2009, A42275005, 11. punkts*).

[9] Pieteicēja uzskata, ka viņai nav atbilstošas izglītības, turpretī Ekonomikas ministrija tam nepiekrīt.

Amata aprakstā (*lietas 52.–54. lapa*) ir prasīta augstākā ekonomiskā, juridiskā vai līdzvērtīga izglītība. Lietā nav strīda, ka pieteicējai ir sociālo zinātņu maģistra grāds politikas zinātnē.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2022. gada 26. aprīļa noteikumu Nr. 262 "Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība" 97. punktu pieteicējas jaunais amats ietilpst saimē "Politikas plānošana". Minētajā tiesību normā noteikts, ka šajā saimē ietilpst amati, kuru veicēju pienākums ir izstrādāt nozares politiku vai koordinēt vienas vai vairāku nozaru politikas izstrādi, pārraudzīt konkrētas nozares vai apakšnozares attīstību valstī, sniegt atzinumus par normatīvajiem aktiem un nodrošināt institūciju darbības plānošanu.

Saskaņā ar /Struktūrvienība A/ reglamenta (*lietas 63.–67. lapa*) 2. punktu tā uzdevumos ietilpst tostarp izstrādāt un īstenot ārējo ekonomisko attiecību politiku, Eiropas Savienības iekšējā tirgus politiku, konkurētspējas attīstības, kā arī departamenta kompetences ietvaros piedalīties rūpniecības, enerģētikas un patērētāju tiesību aizsardzības politikas izstrādē un īstenošanā.

Atbilstoši minētā reglamenta 4.3. apakšpunktam /Amats B/ ir šādi pienākumi, tiesības un atbildība: 1) vadīt departamentu, nodrošinot departamentam uzdoto uzdevumu savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi; 2) noteikt pienākumu sadali starp departamenta nodaļām; 3) iesniegt priekšlikumus valsts sekretāra vietniekam par darbinieku pieņemšanu un atbrīvošanu no darba, par darbinieku morālo un materiālo stimulēšanu, par disciplinārsodu piemērošanu, kā arī par materiāli tehniskā aprīkojuma nodrošināšanu departamenta funkciju savlaicīgai izpildei atbilstošā kvalitātē; 4) pārstāvēt departamentu savas kompetences jautājumos attiecībās ar citām valsts pārvaldes institūcijām, pašvaldībām, kā arī attiecībās ar fiziskām un juridiskām personām; 5) organizēt lietišķu sadarbību ar ministrijas un citu valstu institūciju atbilstošajām struktūrvienībām departamenta kompetences jautājumos.

Saskaņā ar jaunā amata aprakstu (*lietas 52.–54. lapa*) /Amats B/ ir šādi pienākumi: 1) koordinēt un pārraudzīt normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu izstrādi, izskatīšanu un īstenošanu departamenta ietvaros; 2) pārstāvēt departamentu un ministriju tās kompetences ietvaros citās ministrijās un valsts pārvaldes iestādēs, kā arī attiecībās ar fiziskajām un juridiskajām personām; 3) nodrošināt pilnvērtīgu un koordinētu Latvijas Republikas interešu identificēšanu un pārstāvību starptautiskās organizācijās un Eiropas Savienības institūcijās departamenta un ministrijas kompetences jomās; 4) veicināt ārējo ekonomisko sadarbību ar citām valstīm un reģioniem, tai skaitā, slēdzot Latvijas Republikas divpusējos ekonomiskās sadarbības līgumus un īstenojot to izpildes uzraudzību; 5) organizēt un vadīt departamenta darbu, nodrošināt departamentam doto uzdevumu savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi.

Ņemot vērā jaunā amata būtību, tiesa piekrīt Ekonomikas ministrijai, ka pieteicējas izglītība var tikt uzskatīta par atbilstošu. Ekonomika un uzņēmējdarbība, tiesību zinātne, kā arī politikas zinātne ir nozares, kas atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 27. septembra noteikumu Nr. 595 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozaru grupām, zinātnes nozarēm un apakšnozarēm" pielikuma "Latvijas zinātnes nozaru grupas, zinātnes nozares un apakšnozares" 5. punktam ir iekļautas zinātnes nozaru grupā "Sociālās zinātnes." Jaunā amata pienākumi neliecina, ka to veikšanai būtu obligāti nepieciešama tieši ekonomiskā vai juridiskā izglītība. Katra no minētajām zinātnes nozarēm ir atšķirīga, bet noderīga amata pienākumu pildīšanai.

[10] Pieteicējai ir šaubas arī par savu atbilstību jaunajā amatā izvirzītajām prasībām attiecībā uz kvalifikāciju un profesionālajām iemaņām. Pieteicēja norāda, ka viņai trūkst pieredzes lielākajā daļā jautājumu, kas saistīti ar Eiropas Savienības un Latvijas normatīvo aktu izstrādi, saskaņošanu un piemērošanu.

Tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 15. panta pirmās daļas 1. punktu viens no ierēdņa pamatpienākumiem ir ievērot Satversmi, Latvijai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus. Atbilstoši šī likuma 19. pantam ierēdņa pienākums ir arī regulāri papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās iemaņas un prasmes, kas nepieciešamas amata pienākumu pildīšanai. Līdz ar to papildu pieredzi, zināšanas un prasmes, kas izriet no jaunā amata specifikas, ierēdnis var iegūt amata pienākumu izpildes procesā, ja vien šādai profesionālajai attīstībai pastāv atbilstošs pamats – attiecīga izglītība, kvalifikācija un profesionālās iemaņas.

Pieteicēja uzsver, ka jaunajā amatā ir prasīta pieredze un zināšanas nozares politikas dokumentu un normatīvo aktu izstrādē un piemērošanā, kā arī teicamas zināšanas par Eiropas Savienības pamatnostādnēm, Eiropas Savienības institūciju darbību, Eiropas Savienības tiesību jautājumiem un Latvijai saistošajiem starptautiskajiem tiesību aktiem.

Atbilstoši pieteicējas sniegtajai informācijai viņa laika posmā no 2023. gada oktobra līdz 2024. gada maijam pildīja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras /Amats C/ pienākumus, nodrošinot iestādei uzdotās funkcijas, kā arī visas iestādes operacionālo un stratēģisko vadību. Ņemot vērā Ministru kabineta 2012. gada 11. decembra noteikumu Nr.857 "Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras nolikums" 2. punktā nostiprināto iestādes darbības mērķi, 3. punktā noteiktās funkcijas, kā arī 4. punktā uzskaitītos uzdevumus kopsakarā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras reglamenta (*lietas 78.–81. lapa*) 17. punktā noteikto /Amats C/ kompetenci, tiesa secina, ka pieteicējai ir atbilstoša kvalifikācija un profesionālās iemaņas, lai, pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi, zināšanām un prasmēm, spētu tās pilnveidot un papildināt atbilstoši jaunā amata specifikai amata pienākumu izpildes procesā.

No Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras reglamenta 18. punkta un iepriekšējā amata apraksta (*lietas 48.–51. lapa*), kā arī pašas pieteicējas sniegtās informācijas tiesa secina, ka arī kā Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras /Amats A/ pieteicēja ir ieguvusi kvalifikāciju un profesionālās iemaņas, kas pieredzi, zināšanas un prasmes ļauj pilnveidot un papildināt atbilstoši jaunā amata specifikai. Šāds secinājums izriet tostarp no tā, ka iepriekšējais amats paredzēja sadarbību ar Eiropas Savienības institūcijām un amatpersonām un ārvalstu organizācijām, kā arī pienākumu sniegt priekšlikumus un piedalīties iestādes iekšējo normatīvo aktu izstrādē, darbības stratēģijas un darbības plāna sagatavošanā, kā arī kontrolēt struktūrvienībai noteikto uzdevumu izpildi. Pieteicēja ir apstiprinājusi, ka ir guvusi profesionālo pieredzi eksporta, tūrisma, investīciju un lielu starptautisku mārketinga projektu vadībā, kā arī zināšanas par uzņēmējdarbības vidi Latvijā, Latvijas komersantu ārējo tirdzniecību un eksportu, starptautisko jaundibinātu komersantu vidi, atbalsta sniegšanas veidiem un avotiem, investoru piesaistes mehānismiem un tūrisma nozari, kā arī plašu pieredzi komandu veidošanā un vadīšanā, komunikācijā.

Tiesa ņem vērā, ka jaunā amata pienākumu pildīšanai nepieciešamā specifiskā pieredze, zināšanas un prasmes ir papildināmas, lasot un izmantojot normatīvos aktus (atbilst ierēdņa pamatpienākumam ievērot normatīvos aktus), kā arī citus informācijas avotus (atbilst ierēdņa pienākumam celt kvalifikāciju). Tiesa nekonstatē, ka pieteicējai šādas pieredzes, zināšanu un prasmju papildināšanai trūktu atbilstošas izglītības, kvalifikācijas vai profesionālo iemaņu.

[11] Rezumējot iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka amats, uz kuru pieteicēja tika pārcelta, atbilst viņas izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām. Nav pamata uzskatīt, ka Ekonomikas ministrijas /Amats B/ pienākumu pildīšanai būtu nepieciešama tāda pieredze, zināšanas un prasmes, kas atbilstoši jaunā amata specifikai nebūtu pilnveidojamas un papildināmas darba procesā. Līdz ar to konkrētajā gadījumā pārcelšanu nevar pielīdzināt atlaišanai no dienesta. Attiecīgi tiesa nekonstatē, ka būtu pārkāptas pieteicējas tiesības pildīt valsts dienestu vai tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Izšķirošs apstāklis šajā gadījumā ir nevis ierēdņa vēlme darboties noteiktā amatā, bet amata atbilstība. Cilvēktiesību ierobežošanas kontekstā nav nozīmes personas vispārējai neapmierinātībai un uzskatam, ka pārcelšana citā amatā nav bijusi lietderīga. Atbilstoši Valsts civildienesta likuma 22. panta 1. punktam ierēdnim ir tiesības vienīgi uz pastāvīgu civildienestu, nevis noteiktu amatu.

Atalgojums un sociālās garantijas

[12] Vērtējot, vai ar pārcelšanu ir būtiski aizskartas ierēdņa cilvēktiesības, vēl jāapsver pazīme, kas attiecas uz iepriekšējā atalgojuma un sociālo garantiju saglabāšanu. Šī pazīme ir saistīta ar cilvēktiesībām uz īpašumu (*Senāta 2009. gada 27. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-123/2009, A42275005, 11. punkts*).

[13] Atbilstoši Valsts civildienesta likuma 37. panta ceturtajai daļai, pārceļot ierēdni citā ierēdņa amatā, kurā noteikta zemāka mēnešalga par iepriekšējo, ierēdnim gadu saglabā iepriekšējā amata mēnešalgu, normatīvajos aktos noteiktās pastāvīgās piemaksas, kas saistītas ar dienestu, un sociālās garantijas. Iestāde pēc gada pārskata pārceltā ierēdņa mēnešalgu atbilstoši normatīvajiem aktiem un iestādē noteiktajai darba samaksas sistēmai.

Saskaņā ar Senāta šajā lietā sniegto skaidrojumu tas vien, ka pārcelšanas rezultātā pēc gada tiks samazināts atalgojums, pielīdzinot to atalgojumam, kāds atbilstoši tiesību normām pienākas par attiecīgā amata pienākumu pildīšanu, nevar tikt uzskatīts par ierēdņa cilvēktiesību būtisku aizskārumu. Vienlaikus amata mēnešalgas samazinājums joprojām var būt viena no pazīmēm, kas var liecināt par cilvēktiesību būtisku aizskārumu, piemēram, gadījumā, ja amata mēnešalgas samazinājums jaunajā amatā salīdzinājumā ar iepriekšējo ir tik ievērojams, ka ierēdnis ir spiests izvēlēties pamest civildienestu; tas var būt līdzvērtīgs atlaišanai (*Senāta 2025. gada 18. marta lēmuma lietā Nr. SKA-472/2025, ECLI:LV:AT:2025:0318.A420224724.11.L, 7. punkts*).

Attiecīgi tiesai ir jānoskaidro, cik ievērojams ir mēnešalgas samazinājums.

[14] Lietā nav strīda, ka pieteicējas iepriekšējam amatam atbilst 16. mēnešalgu grupa, bet jaunajam – 13. mēnešalgu grupa.

Mēnešalgu intervāli (koeficienti pret bāzes mēnešalgu) ir noteikti Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 3. pielikumā "Mēnešalgu grupas un intervāli". 16. mēnešalgu grupas koeficienti pret bāzes mēnešalgu ir šādi: minimums 3,355; viduspunkts 4,793; maksimums 5,751. 13. mēnešalgu grupas koeficienti pret bāzes mēnešalgu ir šādi: minimums 2,369; viduspunkts 3,385; maksimums 4,062.

No normatīvajos aktos noteiktajiem intervāliem izriet, ka amati, kas atbilst 16. mēnešalgu grupai, vispārīgi ir labāk apmaksāti nekā amati, kas atbilst 13. mēnešalgu grupai. Vienlaikus praksē var veidoties situācijas, kad, mainot amatu, individuālā mēnešalga nemainās vai pat palielinās, proti, ja amatā, kas atbilst 16. mēnešalgu grupai, ir saņemts minimums, bet amatā, kas atbilst 13. mēnešalgu grupai, – maksimums.

Ievērojot minēto, konkrētajā gadījumā mēnešalgu grupu koeficienti neļauj izdarīt viennozīmīgu secinājumu, ka pēc gada mēnešalga samazināsies. Vēl jo vairāk nav izdarāms viennozīmīgs secinājums par to, ka samazinājums būs ievērojams. Attiecīgi tiesai ir jānoskaidro un jāizvērtē arī visa pārējā šajā sakarā pieejamā informācija.

[15] Lietā nav strīda, ka pieteicējas individuālā mēnešalga iepriekšējā amatā bija 4708 *euro*. Ekonomikas ministrija ir iesniegusi tiesā 2025. gada 1. oktobra rīkojumu Nr. 4.1-5.4/2025/344 (*lietas 191. lapa*), kas pierāda, ka pieteicējai no 2025. gada 16. septembra tiek saglabāta mēnešalga 4708 *euro*. Tas nozīmē, ka arī pēc gada pieteicējas mēnešalga nav mainījusies un šādā aspektā pieteicējas cilvēktiesību būtisks aizskārums nav konstatējams.

[16] Pieteicēja uzsver, ka pārcelšanas brīdī nebija informācijas par mēnešalgas apmēra saglabāšanu.

Kā jau tika norādīts, saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 37. panta ceturto daļu iestāde pēc gada pārskata pārceltā ierēdņa mēnešalgu atbilstoši normatīvajiem aktiem un iestādē noteiktajai darba samaksas sistēmai. Atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 361 "Noteikumi par valsts institūciju amatpersonu un darbinieku darba samaksu un tās noteikšanas kārtību, kā arī par profesijām un specifiskajām jomām, kurām piemērojams tirgus koeficients" 6. punktam iestāde, nosakot amatpersonas (darbinieka) mēnešalgas apmēru mēnešalgas grupas intervāla ietvaros, ņem vērā šādus kritērijus: kvalifikāciju un kompetences; darba snieguma līmeni; regulāro darba apjomu. Tas nozīmē, ka pārcelšanas brīdī nav iespējams precīzi noteikt, kāda būs ierēdņa individuālā mēnešalga pēc gada.

Vienlaikus nav atstājams bez ievērības, ka likumdevējs gada termiņu ir uzskatījis par saprātīgu periodu, lai ierēdnim būtu laiks psiholoģiski sagatavoties gaidāmajam mēnešalgas samazinājumam vai arī, gadījumā, ja

ierēdnim šāds mēnešalgas samazinājums nav pieņemams, – jaunas darba vai dienesta vietas meklēšanai (sk. *likumprojekta "Grozījumi Valsts civildienesta likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju)*). Šāds pārejas periods nodrošina samērīgumu starp iestādes iespējām organizēt efektīvu civildienesta uzdevumu izpildi un ierēdņa tiesībām uz īpašumu. Kontekstā ar norādīto ir būtiski, lai ierēdnim tiktu nodrošināta informācija, kas ļautu viņam pašam pēc iespējas precīzāk prognozēt, kādām izmaiņām gatavoties pēc gada.

Pirms pārcelšanas pieteicējai tika sniegta informācija par to, ka jaunais amats atbilst 13. mēnešalgu grupai (*lietas 12.–13. lapa*), tomēr, kā jau tiesa secināja, atbilstoši šai informācijai mēnešalga varēja gan samazināties, gan palikt nemainīga, gan arī palielināties.

Šajā sakarā ir jāņem vērā, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 12. aprīļa noteikumu Nr. 225 "Kārtība, kādā tiek publiskota informācija par amatpersonu (darbinieku) atlīdzības noteikšanas kritērijiem un darba samaksas apmēru sadalījumā pa amatu grupām" 2. punktu valsts vai pašvaldības institūcija tīmekļvietnē ir jāpublisko informācija par attiecīgās institūcijas amatpersonu (darbinieku) mēnešalgas apmēru sadalījumā pa amatu grupām (amati, kuros veicamajiem pienākumiem ir līdzīga atbildība un sarežģītība un kuriem atbilstoši pamatfunkcijai ir līdzīgi darba uzdevumi un pamatpienākumi) atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam. No 1. pielikuma izriet, ka tiek publiskota informācija par amata mēnešalgas diapazonu (no–līdz). Tātad informācija par iestādē esošo amata mēnešalgas diapazonu, parasti ir brīvi pieejama jebkuram interesentam.

Arī lietas izskatīšanas laikā Ekonomikas ministrija ir sniegusi informāciju par tajā noteiktās individuālās mēnešalgas apmēra diapazonu personām, kas ieņem līdzvērtīgus amatus. 2024. gada 1. novembrī Ekonomikas ministrija norādīja, ka diapazons ir robežās no 3850 līdz 4480 *euro* (*lietas 59.–62. lapa*). 2025. gada 18. jūlijā Ekonomikas ministrija informēja, ka šis diapazons ir no 3940 līdz 4590 *euro* (*lietas 172.–173. lapa*).

Kaut arī pārcelšanas brīdī nebija iespējams precīzi noteikt, kāda būs ierēdņa individuālā mēnešalga pēc gada, ņemot vērā līdzvērtīgos amatos Ekonomikas ministrijā noteikto mēnešalgu diapazonu un pieteicējas līdzšinējās mēnešalgas apmēru, no lietā esošajiem pierādījumiem neizriet, ka pārcelšanas rezultātā būtu bijis sagaidāms ievērojams mēnešalgas samazinājums. Turklāt individuālās mēnešalgas apmēru ietekmē arī citi faktori, piemēram, darba snieguma līmenis, tāpēc ne jebkuras izmaiņas mēnešalgas apmērā ir automātiski saistāmas ar pārcelšanu.

Rezumējot minēto, tiesa nekonstatē, ka Ekonomikas ministrija būtu atteikusies sniegt pieteicējai nozīmīgu informāciju vai būtu viņu maldinājusi par iespējamām izmaiņām mēnešalgas apmērā. Ņemot vērā arī to, ka vairāk nekā gadu pēc pārcelšanas pieteicējas mēnešalga ir saglabājusies nemainīga, nav pamata secināt, ka pārcelšanas patiesais mērķis būtu bijis panākt dienesta attiecību izbeigšanu.

Par viedokļa noskaidrošanu

[18] Vēl viena pazīme, kas ir jāapsver ierēdņa cilvēktiesību aizskāruma kontekstā, ir ierēdņa viedokļa uzklausīšana un izvērtēšana pirms lēmuma par pārcelšanu pieņemšanas, jo personas neuzklausīšana pirms to skaroša lēmuma pieņemšanas būtu pretēja ar cilvēktiesībām uz cilvēka cieņas aizsardzību (*Senāta 2009. gada 27. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-123/2009, A42275005, 11. punkts*).

[19] Atbilstoši Valsts civildienesta likuma 37. panta trešajai daļai, pārceļot ierēdni, tiek izvērtēts viņa viedoklis. Pārceļot ierēdni uz citu iestādi, tiek izvērtēts arī to iestāžu viedoklis, no kuras un uz kuru ierēdni var pārcelt.

No iepriekš minētās Senāta atziņas neizriet, ka ikvienā gadījumā, kad persona pirms pārcelšanas nav uzklausīta, ir noticis tās būtisks cilvēktiesību pārkāpums, līdz ar ko rīkojums par ierēdņa pārcelšanu būtu uzskatāms par administratīvo aktu. Senāts norādījis, ka neuzklausīšana var liecināt par cilvēktiesību pārkāpumu, bet, vai tas ir bijis būtisks, noskaidrojams, izvērtējot konkrētos apstākļus (*Senāta 2011. gada 22. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-539/2011, A42926609, 8. punkts*).

Konkrētajā gadījumā Ekonomikas ministrija 2024. gada 29. augusta vēstulē Nr. 4-1/2024/4766N (*lietas 12.–13. lapa*) pieteicējai, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai prasīja viedokli par pieteicējas

pārcelšanu. Pieteicēja 2024. gada 5. septembrī sniedza viedokli (*lietas 15.–17. lapa*), ka pārcelšanai nepiekrīt, paužot bažas par atbilstību jaunā amata prasībām, kā arī mēnešalgas samazināšanos. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra 2024. gada 5. septembra vēstulē Nr. 1.1-15.2/2024/819 (*lietas 14. lapa*) sniedza viedokli, ka pieteicējas pārcelšanu atbalsta. Ekonomikas ministrija 2024. gada 13. septembrī izdeva rīkojumu Nr. 4.1-5.6/2024/347 (*lietas 10.–11. lapa*), kurā norādīja, ka viedokļi ir izvērtēti, pieteicējas profesionālā pieredze un zināšanas ārējo ekonomisko attiecību un stratēģiskās plānošanas jomā atbilst Ekonomikas ministrijas /Amats B/ amatam.

Ņemot vērā minēto, tiesa nekonstatē, ka pieteicējas viedoklis pirms pārcelšanas nebūtu ticis uzklausīts un izvērtēts vai ka iestādes rīcība liecinātu par cieņas trūkumu pret pieteicēju. Šajā sakarā būtiski arī tas, ka iestādes lakoniskais izteiksmes veids nav ietekmējis administratīvās lietas iznākumu, jo pieteicējas iebildumi pret pārcelšanu ir izrādījušies nepamatoti.

Kopsavilkums

[20] Apkopojot visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst pārsūdzēto rīkojumu par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikumu – par noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu, 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2024. gada 13. septembra rīkojuma Nr. 4.1-5.6/2024/347 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Butkus